

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 74.392 van 22 juni 1998
in de zaak A. 44.807/IX-1137.**

In zake : de v.z.w. Koninklijk Belgisch Verbond voor de
Bescherming van Vogels,
die woonplaats kiest bij
Advocaat Gw. VERMEIRE,
kantoor houdende te GENT,
Voskenslaan 301

tegen :

het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de
Vlaamse Executieve, thans de Vlaamse
regering,
dat woonplaats kiest bij
Advocaat H. HEMMERECHTS,
kantoor houdende te ZAVENTEM,
Willem Lambertstraat 2/b.

D E R A A D V A N S T A T E , I X e K A M E R ,

Gezien het verzoekschrift dat op 13 augustus
1991 namens de v.z.w. Koninklijk Belgisch Verbond voor
de Bescherming van Vogels werd ingediend door haar
toenmalig raadsman J. VAN DEN BERGHE, advocaat te
Oudenaarde, om de vernietiging te vorderen van de
artikelen 9, § 1, 1°, 10, § 1, 12 en 13, § 3, van het
besluit van de Vlaamse Executieve van 22 mei 1991 tot
vaststelling van de opening en de sluiting van de jacht
voor het seizoen 1991-1992 in het Vlaamse Gewest;

Gezien de toelichtende memorie;

Gezien het verslag opgemaakt door Eerste
Auditeur P. DE WOLF;

Gelet op de beschikking van 24 januari 1994
die de neerlegging ter griffie van het verslag en van
het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de regelmatig gewisselde laatste memories;

Gelet op de beschikking van 19 mei 1998 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 8 juni 1998;

Gehoord het verslag van Staatsraad A. BEIRLAEN;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat Gw. VERMEIRE, die verschijnt voor de verzoekende partij, en van Advocaat J. BLANCHE, die loco Advocaat H. HEMMERECHETS verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Eerste Auditeur-afdelingshoofd P. DE WOLF;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Over de juridische context.

Overwegende dat de juridische context van deze zaak als volgt kan worden samengevat :

1.1. Op 2 april 1979 keurt de Raad van de Europese Gemeenschappen de Richtlijn 79/409/EEG goed inzake het behoud van de vogelstand (Pb. L 103/1 dd. 25.4.79). Die richtlijn (hierna Richtlijn 79/409/EEG genoemd) werd onder andere gewijzigd op 19 oktober 1981 (81/854/EEG), op 25 juli 1985 (85/411/EEG) en op 8 april 1986 (86/122/EEG).

Luidens artikel 1 heeft bovenvermelde richtlijn betrekking op de instandhouding van alle in

het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de lidstaten. Ze betreft de bescherming, het beheer en de regulering van deze soorten en bepaalt regels voor de exploitatie daarvan.

Om tot een doeltreffende bescherming te komen, stelt de richtlijn drieërlei bepalingen vast. Ten eerste bevat zij een algemeen verbod op het doden, vangen, storen, houden en verhandelen van vogels, alsmede op het vernielen, beschadigen of wegnemen van hun nesten en eieren (artikelen 5 en 6, alinea 1). Aldus worden de lidstaten krachtens artikel 5, a), verplicht maatregelen te nemen die een verbod inhouden "om, ongeacht de gebruikte methode, opzettelijk de bedoelde vogels te doden of te vangen".

Ten tweede voorziet de richtlijn met betrekking tot in de bijlagen opgesomde vogelsoorten in afwijkingen op genoemde algemene verbodsbepalingen. Aldus kan voor de in bijlage III vermelde soorten de handel en voor de in bijlage II vermelde soorten de jacht worden toegestaan, voor zover daarvoor bepaalde voorwaarden en beperkingen worden vastgesteld en in acht worden genomen (artikel 6, alinea 2 tot 4 en artikel 7). Dit betekent onder meer dat de algemene verbodsbepalingen van toepassing blijven voor niet in de bijlagen vermelde vogelsoorten.

Ten derde mogen de lidstaten ingevolge artikel 9 afwijken van genoemde algemene verboden en van de bepalingen betreffende met name de handel en de jacht. Die afwijkingsmogelijkheid is evenwel aan drie voorwaarden onderworpen : 1°) De lidstaat moet de afwijking beperken tot gevallen waarin er geen andere bevredigende oplossing bestaat; 2°) de afwijking moet berusten op ten minste één van de in artikel 9, alinea 1, sub a, b en c limitatief opgesomde redenen; 3°) de afwijking moet voldoen aan de in artikel 9, alinea 2, nauwkeurig omschreven vormvoorwaarden.

De artikelen 7 tot 9 van de Richtlijn 79/409/EEG luiden als volgt :

"Artikel 7

1. Op de in bijlage II vermelde soorten mag, vanwege hun populatieniveau, hun geografische verspreiding en de omvang van hun voortplanting in de hele Gemeenschap, worden gejaagd volgens de bepalingen van de nationale jachtwetgeving. De Lid-Staten zien erop toe dat de jacht op deze soorten de pogingen tot instandhouding die in hun verspreidingsgebied worden ondernomen, niet in gevaar brengt.

2. Op de in bijlage II/1 genoemde soorten mag worden gejaagd in de geografische zee- en landzone waar deze richtlijn van toepassing is.

3. Op de in bijlage II/2 genoemde soorten mag alleen worden gejaagd in de Lid-Staten waarbij deze soorten zijn vermeld.

4. De Lid-Staten zien erop toe dat bij de beoefening van de jacht, eventueel met inbegrip van de valkenjacht, zoals deze voortvloeit uit de toepassing van de geldende nationale maatregelen, de principes van een verstandig gebruik en een ecologisch evenwichtige regulering van de betrokken vogelsoorten in acht worden genomen, en dat deze beoefening wat de populatie van deze soorten, in het bijzonder van de trekvogels betreft, verenigbaar is met de uit artikel 2 voortvloeiende bepalingen. Zij zien er in het bijzonder op toe dat soorten waarop de jachtwetgeving van toepassing is, niet worden bejaagd zolang de jonge vogels het nest nog niet hebben verlaten of gedurende de verschillende fasen van de broedperiode. Ten aanzien van trekvogels zien zij er met name op toe dat de soorten waarop de jachtwetgeving van toepassing is, niet worden bejaagd tijdens de broedperiode noch tijdens de trek naar hun nestplaatsen. De Lid-Staten zenden de Commissie alle nuttige gegevens betreffende de praktische toepassing van hun jachtwetgeving.

Artikel 8

1. Wat de jacht op en de vangst of het doden van vogels in het kader van deze richtlijn betreft, verbieden de Lid-Staten het gebruik van alle middelen, installaties of methoden voor het massale of niet-selectieve vangen of doden van vogels of waardoor een soort plaatselijk kan verdwijnen, en in het bijzonder het gebruik van de in bijlage IV, sub a), genoemde middelen.

2. Bovendien verbieden de Lid-Staten elke achtervolging met behulp van de in bijlage IV, sub b), genoemde vervoermiddelen op de in die bijlage omschreven wijze.

Artikel 9

1. De Lid-Staten mogen, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, om onderstaande redenen afwijken van de artikelen 5, 6, 7 en 8;

- a) - in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid,
 - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer,
 - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren,
 - ter bescherming van flora en fauna;
- b) voor doeleinden in verband met onderzoek en onderwijs, het uitzetten en herinvoeren van soorten en voor de met deze doeleinden samenhangende teelt;
- c) ten einde het vangen, het houden of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

2. In de afwijkende bepalingen moet worden vermeld :

- voor welke soorten mag worden afgeweken,
- welke middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden zijn toegestaan,
- onder welke voorwaarden met betrekking tot het risico en onder welke omstandigheden van tijd en van plaats deze afwijkende maatregelen mogen worden genomen,
- welke autoriteit bevoegd is te verklaren dat aan die voorwaarden is voldaan, en te beslissen welke middelen, installaties of methoden mogen worden aangewend, binnen welke grenzen en door welke personen,
- welke controles zullen worden uitgevoerd.

3. De Lid-Staten zenden de Commissie jaarlijks een verslag toe over de toepassing van dit artikel.

4. In het licht van de inlichtingen waarover zij beschikt en met name van die welke haar krachtens lid 3 worden verstrekt, ziet de Commissie er voortdurend op toe dat de gevolgen van deze afwijkende maatregelen niet onverenigbaar zijn met deze richtlijn. Zij neemt in dat verband de nodige initiatieven".

1.2. Op 22 mei 1991 wordt door de Vlaamse Executieve een besluit goedgekeurd tot vaststelling van de opening en de sluiting van de jacht voor het seizoen 1991-1992 in het Vlaamse Gewest.

In de aanhef van het besluit wordt onder meer verwezen naar de bovenvermelde Richtlijn 79/409/EEG.

De "dringende noodzakelijkheid" wordt ingeroepen met een motivering luidend als volgt : "Overwegende dat er slechts een korte termijn bestaat tussen het vereiste overleg tussen de gewesten, de adviezen en vertalingen en het begin van het jachtseizoen".

De door de verzoekende partij bestreden artikelen 9, 10, 12 en 13 van het besluit van de Vlaamse Executieve van 22 mei 1991 luiden als volgt :

"HOOFDSTUK III. - Het waterwild

Art.9. § 1. De openings- en sluitingsdata van de jacht met vuurwapens op waterwild worden als volgt vastgesteld :

1° Wilde eend : van 15 augustus tot en met 31 januari.

De jacht op deze waterwildsoort, vóór de algemene opening en na de algemene sluiting van de jacht in open veld, is alleen toegestaan op waterlopen evenals op of onmiddellijk langsheen waterplassen en moerasen. Het schieten van niet vliegvlugge eenden is verboden.

2° Meerkoet : van 15 oktober tot en met 31 januari.

3° Smient : van 15 oktober tot en met 31 januari.

4° Wintertaling : van 15 oktober tot en met 31 januari.

5° Grauwe gans : van 1 november tot en met 31 januari.

Deze jacht is alleen toegelaten tijdens het gedeelte van de dag dat valt tussen zonsopgang en tien uur in de voormiddag, op het grondgebied van de gemeente Knokke-Heist.

De jacht op grauwe ganzen na de algemene sluiting van de jacht in het open veld, blijft geoorloofd op deze terreinen tot 31 januari.

§ 2. In afwijking van het bepaalde onder § 1 is de jacht op alle waterwild verboden :

- in de havengeul van Nieuwpoort en op de omliggende gronden en dit in het gebied tussen de Noordzee, de grens tussen de vroegere gemeenten Westende en Nieuwpoort tot aan de Koninklijke Baan te Nieuwpoort, de Koninklijke Baan tot aan de Lange Brug, de Albert I-laan en het Hendrikaplein te Nieuwpoort;
- op het gedeelte van het grondgebied van de gemeenten Lokeren en Waasmunster tussen :
 - de Oude Zelebaan, vanaf de afrit van de autoweg E17 op het grondgebied van Lokeren tot aan de Zelestraat, de Zelestraat tot aan de Lepelstraat;

- de Lepelstraat, vanaf de Oude Zelebaan, de Brugstraat tot aan de Durme, de oude Bruglaan en de Rozenstraat tot aan de steenweg Antwerpen-Gent, de steenweg Antwerpen-Gent, vanaf de Rozenstraat tot aan het kruispunt Heiken;
- de Groenselstraat, vanaf de steenweg Antwerpen-Gent (kruispunt Heiken), de Sousbeekstraat tot aan de Neerstraat, vervolgens de Neerstraat tot aan de autoweg E17;
- in het gebied 'De Maten' gelegen op het grondgebied van de gemeenten Diepenbeek en Genk, waarvan de grenzen werden vastgelegd bij het koninklijk besluit tot rangschikking van 21 augustus 1975;
- op het gedeelte van het grondgebied van de gemeente Zonhoven en Hasselt (Kuringen) gelegen tussen :
 - ten noorden, de Witvenweg te Zonhoven tot aan de spoorweg Hasselt-Mol;
 - ten oosten, de spoorweg Hasselt-Mol, vanaf de kruising met Witvenstraat tot aan de Slangebeek te Zonhoven;
 - ten zuiden, de Slangebeek te Zonhoven, vanaf de kruising met de spoorweg Hasselt-Mol tot aan de hoogspanningslijn Kiewit-Houthalen te Hasselt (Kuringen);
 - ten westen, de hoogspanningslijn Kiewit-Houthalen te Hasselt (Kuringen) vanaf de kruising met de Slangebeek tot aan de Semmenstraat, vervolgens de Semmenstraat tot aan de Borgerheidestraat en van de Borgerheidestraat te Hasselt (Kuringen) tot aan de Witvenweg te Zonhoven;
- op het gedeelte van het grondgebied van de stad Mechelen, gelegen tussen :
 - ten oosten en ten noordoosten, de Dijle;
 - ten zuiden, de Hoge Weg, vanaf de dijk van de Dijle tot aan de dijk van de Leuvense Vaart;
 - ten westen, de Leuvense Vaart, vanaf de Hoge Weg tot aan de samenvloeiing met de Dijle.

§ 3. Bij zeer harde of langdurige vorst, kan de Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, het bureau van de Vlaamse Hoge Jachtraad gehoord, elke jacht op waterwild tijdelijk verbieden.

§ 4. Het schieten van ander waterwild of van andere water-, zee-, oever- of moerasvogels dan deze vermeld in § 1 is verboden.

§ 5. De jacht op waterwild is verboden :

- op of nabij moerassen, vijvers en waterlopen waarvan de oppervlakte en bijhorende rietkragen langsheen de oevers voor meer dan de helft met ijs zijn bedekt;
- op minder dan tweehonderd meter van een voederplaats waarop granen zijn gestrooid.

Voorkomen van schade aangericht door wilde eenden en kieviten

Art. 10. § 1. Om belangrijke schade aan gewassen te voorkomen en waar geen andere bevredigende oplossing bestaat, mogen wilde eenden onder volgende strikt bepaalde voorwaarden worden bejaagd met het geweer, door de houder van het jachtrecht en zijn genodigden op de hierna vermelde plaatsen en tijden : van 10 juli tot en met 14 september van één uur vóór zonsondergang tot en met één uur na zonsondergang, op en rond percelen met graangewassen waar de vogels schade aanrichten en waarvoor de eigenaar van die teelten vooraf een schriftelijk verzoek tot bejaging heeft gericht tot de houder van het jachtrecht.

Zo de bejaging plaatsvindt, verwittigt de houder van het jachtrecht, bij gewone brief, de woudmeester van het Bestuur Natuurbehoud en -ontwikkeling van de provincie, met vermelding van de dagen waarop de bejaging zal plaatsvinden, opdat het bestuur het nodige toezicht zou kunnen uitoefenen, en, zo nodig na een gemotiveerd advies, de Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting kan voorstellen deze jacht te verbieden.

§ 2. In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer en waar geen andere bevredigende oplossing bestaat, mogen kieviten van 1 juli tot en met 30 juni worden bejaagd onder toezicht van de beheerder van het terrein. Deze kan, rekening houdend met de bestaande populaties, deze jacht beperken of verbieden op volgende terreinen :

1. binnen de grenzen van de vliegvelden van de Regie der Luchtwegen te Antwerpen-Deurne, Brussel-Nationaal, Oostende en Wevelgem;
2. binnen de grenzen van de militaire vliegvelden te Melsbroek, Sint-Truiden, Koksijde, Oostduinkerke en Peer (Kleine Brogel).

Deze jacht kan worden beoefend met vuurwapens en met roofvogels waarvan het bezit regelmatig toegestaan is op grond van het koninklijk besluit van 9 september 1981 betreffende de bescherming van vogels in het Vlaamse Gewest.

...

Voorkomen van schade aangericht door houtduiven

Art. 12. Om belangrijke schade aan gewassen te voorkomen en waar geen andere bevredigende oplossing bestaat, mogen houtduiven onder volgende strikt bepaalde voorwaarden worden bejaagd met het geweer, door de houder van het jachtrecht en zijn genodigden op de hierna vermelde plaatsen en tijden : van 1 juli 1991 tot en met 14 oktober 1991 en van 1 mei 1992 tot en met 30 juni 1992, op en rond de percelen beplant met graangewassen, vlas, bonen, erwten, bloemkool, spruitkool en witloof, evenals in de kersenboomgaarden waar deze vogels schade aanrichten en waarvoor de eigenaar van de teelt vooraf een verzoek tot bejaging heeft gericht tot de houder van het jachtrecht. Zo de

bejaging plaatsvindt, verwittigt de houder van het jachtrecht, bij gewone brief, de woudmeester van het Bestuur Natuurbehoud en -ontwikkeling van de provincie, met vermelding van de juiste ligging der percelen en dagen waarop de bejaging zal plaatsvinden opdat het bestuur het nodige toezicht zou kunnen uitoefenen, en, zo nodig, na een gemotiveerd advies, de Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting kan voorstellen deze jacht te verbieden.

HOOFDSTUK V. - Bestrijding van wilde konijnen en overig wild

Art. 13. § 1. De beëdigde wachters van de houders van het jachtrecht mogen het konijn gans het jaar bestrijden met het geweer, zelfs bij loerjacht, 's avonds en 's morgens, zonder jachtverlof, op gans de oppervlakte van de eigendommen die zij moeten bewaken.

Zij mogen eveneens en zonder het bewijs te moeten leveren van een persoonlijke vergunning, gebruik maken van konijnestrikken in de bossen van hun opdrachtgevers, onder de voorwaarden bepaald in het koninklijk besluit van 24 juni 1952.

De houders van het jachtrecht moeten onmiddellijk overgaan of laten overgaan tot de verdelging van de konijnen, met al de middelen toegestaan door de wet, zoniet zal van ambtswege tot deze verdelging worden overgegaan.

§ 2. Verwilderde katten mogen te allen tijde bestreden worden door de grondgebruikers, de houders van het jachtrecht, hun genodigden en hun beëdigde wachters, evenals door de wachters en aangestelden van het Bestuur voor Natuurbehoud en -ontwikkeling.

Daartoe mogen deze personen, onder hun verantwoordelijkheid, gebruik maken van :

- vuurwapens, eventueel zonder jachtverlof;
- vallen met een maximum volume van 100 dm³, waarin dieren zich na de vangst vrij kunnen bewegen en die in gesloten toestand minstens één vrije opening hebben waarbinnen een cirkel met een doormeter van 5 cm kan worden omschreven.

Het gebruik van andere middelen of tuigen voor de bestrijding is verboden. De nesten, legers of holen en de jongen van de in artikel 11 vermelde soorten mogen te allen tijde verstoord, vernield of weggenomen worden.

§ 3. Gelet op de grote aantallen houtduiven, die belangrijke schade aan de gewassen en bossen toebrengen die op geen andere bevredigende manier kan worden voorkomen, mogen beëdigde wachters van de houders van het jachtrecht deze vogels, bij dag, met het geweer, eventueel zonder jachtverlof, bestrijden daar waar schade wordt vastgesteld in het gebied waarvoor zij aangesteld zijn.

Die wachters brengen de woudmeester van het Bestuur Natuurbehoud en -ontwikkeling van de provincie, bij gewone brief, op de hoogte van de bestrijding, met aanduiding der plaatsen en tijdstippen ervan, zodat deze het nodige toezicht kan doen uitoefenen en, zo nodig, deze bestrijding kan beperken of verbieden.

§ 4. De in de § 1 en § 3 vermelde bepalingen gelden onverminderd de vergunningen toegekend door of namens de Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, op grond van artikel 7ter van de jachtwet van 28 februari 1882.

§ 5. De gebruikte geweren moeten voldoen aan dezelfde voorschriften als deze opgelegd voor de jacht door het besluit van de Vlaamse Executieve van 28 oktober 1987 betreffende het gebruik van vuurwapens en munitie bij de jacht in het Vlaamse Gewest.

De verdelger moet ook een verzekering tegen burgerlijke aansprakelijkheid hebben afgesloten waarvan de waarborg gelijk is aan deze opgelegd door de reglementering inzake de verplichte aansprakelijkheidsverzekering voor het bekomen van een jachtverlof.";

2. Over de procedure.

Overwegende dat de verwerende partij geen memorie van antwoord heeft ingediend;

3. Over de gegrondheid van het beroep.

3.1.1. Overwegende dat de verzoekende partij als eerste middel de schending aanvoert van artikel 7.4, van de Richtlijn 79/409/EEG; dat zij stelt hetgeen volgt :

"Art. 9 § 1, 1° van het besluit van de VLAAMSE EXECUTIEVE dd. 22.05.1991 schendt artikel 7.4 van de E.E.G. Richtlijn van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (Richtlijn 79/409/EEG)

De bestreden bepaling laat de jacht op de WILDE EEND toe van 15 augustus tot en met 31 januari.

Art. 7.4 van de Richtlijn 79/409/EEG bepaalt dat de Lid-Staten er in het bijzonder op toezien dat soorten waarop de jachtwetgeving van toepassing is, niet worden bejaagd zolang de jonge vogels het nest nog niet hebben verlaten of gedurende de verschillende fasen van de broedperiode.

Evenwel is de broedperiode van de Wilde Eend tijdens de maand augustus nog niet afgelopen. De jonge vogels zijn op het ogenblik van de opening van

de jacht er op, nog niet allen en volledig zelfstandig.

Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap heeft dit in zijn arrest dd. 17.01.1991 (in de zaak C-157/89 Kommissie t. Italiaanse Republiek) bevestigd.";

3.1.2. Overwegende dat, ingevolge de tweede zin van artikel 7.4, van de Richtlijn 79/409/EEG de lidstaten er in het bijzonder moeten op toezien dat soorten waarop de jachtwetgeving van toepassing is, niet worden bejaagd zolang de jonge vogels het nest nog niet hebben verlaten of gedurende de verschillende fasen van de broedperiode; dat ingevolge de derde zin van artikel 7.4, zij er ten aanzien van trekvogels met name moeten op toezien dat de soorten waarop de jachtwetgeving van toepassing is, niet worden bejaagd tijdens de broedperiode noch tijdens de trek naar hun nestplaatsen; dat in een arrest van 17 januari 1991 in de zaak C-157/89 (Commissie van de Europese Gemeenschappen tegen Italiaanse Republiek) het Hof van Justitie heeft overwogen dat artikel 7, lid 4, tweede en derde zin, een volledig stelsel van bescherming beoogt te garanderen gedurende de perioden waarin de in het wild levende vogels in het bijzonder in hun voortbestaan worden bedreigd en dat de bescherming tegen jachtactiviteiten derhalve niet beperkt kan blijven tot een op basis van de gemiddelde reproductiecyclus en migratiebewegingen vastgestelde meerderheid van vogels van een bepaalde soort (overweging 14); dat, omdat volgens wetenschappelijke gegevens (bijvoorbeeld en vooral het Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa van Cramp & Simmons - Oxford, Oxford University Press, 1980-1988) een belangrijk deel van de jongen van drie vogelsoorten waaronder de wilde eend zich op 18 augustus nog op het nest bevinden of zich nog niet zelfstandig voeden, de bepaling in de Italiaanse wetgeving die de jacht op die vogelsoorten vanaf 18 augustus mogelijk maakte, strijdig werd bevonden met artikel 7.4; dat door het bestreden artikel 9,

§ 1, van het besluit van de Vlaamse Executieve van 22 mei 1991 de jacht met vuurwapens op de wilde eend geopend wordt vanaf 15 augustus; dat, aangezien volgens de bovenvermelde wetenschappelijke gegevens van Cramp & Simmons (waarop de verzoekende partij zich in haar toelichtende memorie eveneens beroept) een belangrijk deel van de jongen van de wilde eend zich op 15 augustus nog op het nest bevinden of zich nog niet zelfstandig voeden, naar analogie met het bovenvermelde arrest van het Hof van Justitie besloten moet worden dat die bepaling van artikel 9, § 1, 1°, van het besluit van de Vlaamse Executieve van 22 mei 1991 in strijd is met artikel 7.4, van de Richtlijn 79/409/EEG; dat weliswaar in artikel 9, § 1, 1°, in fine, bepaald wordt dat het schieten van "niet vliegvlugge" eenden verboden is; dat die bepaling evenwel niet tot gevolg heeft dat er geen schending van artikel 7.4, van de richtlijn bestaat; dat, zoals in het bovenvermelde arrest werd overwogen, artikel 7.4, van de richtlijn een volledig stelsel van bescherming beoogt te garanderen gedurende de perioden waarin de in het wild levende vogels in het bijzonder in hun voortbestaan worden bedreigd; dat advocaat-generaal W. VAN GERVEN er in zijn conclusie op heeft gewezen dat het jagen op vogels tijdens de broedperiode een buitensporige druk op hun populatieniveau uitoefent in zoverre daardoor niet alleen de bejaagde vogels maar ook hun voortplanting worden geraakt (overweging 10); dat het duidelijk is dat de overlevingskansen van "niet vliegvlugge" eenden evenzeer bedreigd zijn door de mogelijkheid van bejaging van "vliegvlugge" eenden omdat zij nog van hun ouders afhankelijk zijn; dat het middel gegrond is;

3.2.1. Overwegende dat de verzoekende partij als tweede, derde en vierde middel de schending aanvoert van artikel 7.4, en artikel 9 van de Richtlijn 79/409/EEG; dat zij stelt hetgeen volgt :

"2.2.

Art. 10 § 1 van het besluit van de VLAAMSE EXECUTIEVE dd. 22.05.1991 schendt de artikelen 7.4 en 9 van de E.E.G. Richtlijn van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (Richtlijn 79/409/EEG)

De bestreden bepaling laat de jacht op de WILDE EEND toe van 10 juli tot en met 14 september.

Bij wijze van uitzondering op de eerder vermelde openingsdatum wordt aldus de jacht-vernietiging van de Wilde Eend toegelaten in volle broedperiode en is aldus in strijd met art. 7.4 van de Richtlijn.

Deze uitzondering vormt eveneens een afwijking die werd toegestaan met miskenning van art. 9.2 van de Richtlijn omdat zij een afwijking uitmaakt die stilzwijgend wordt toegestaan en door de jachtrechthouder in wezen aan zichzelf wordt verleend.

Art. 9.2.4°- van de Richtlijn bepaalt echter dat het de overheid is die uitdrukkelijk moet verklaren dat aan de voorwaarden nodig voor een afwijking is voldaan.

Deze bepaling betekent dat de overheid een voorafgaande controle dient te doen en een uitdrukkelijke beslissing dient te nemen.

Tengevolge van het bepaalde in het bestreden artikel wordt echter in de praktijk slechts een a posteriori controle van de overheid mogelijk.

2.3.

Artt. 12 en 13 § 3 van het besluit van de VLAAMSE EXECUTIEVE dd. 22.05.1991 schenden de artikelen 7.4 en 9 van de E.E.G. Richtlijn van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (Richtlijn 79/409/EEG)

Het bestreden art. 12 laat de jacht op de HOUTDUIF toe van 1 juli 1991 tot en met 14 oktober 1991 en van 1 mei 1992 tot en met 30 juni 1992.

Het bestreden art. 13 § 3 laat de vernietiging van de HOUTDUIF toe gedurende het ganse jaar.

Bij wijze van uitzondering op de eerder vermelde openingsdatum wordt aldus de jacht-vernietiging van de Houtduif toegelaten in volle broedperiode en is aldus in strijd met art. 7.4 van de Richtlijn.

Deze uitzondering vormt eveneens een afwijking die werd toegestaan met miskenning van art. 9.2 van de Richtlijn omdat zij een afwijking uitmaakt die stilzwijgend wordt toegestaan en in wezen door de jachtrechthouder aan zichzelf wordt verleend.

Art. 9.2.4°- van de Richtlijn bepaalt echter dat het de overheid is die uitdrukkelijk moet verklaren dat aan de voorwaarden nodig voor een afwijking is voldaan.

Deze bepaling betekent dat de overheid een voorafgaande controle dient te doen en een uitdrukkelijke beslissing dient te nemen.

Tengevolge van het bepaalde in de bestreden artikelen wordt echter in de praktijk slechts een a posteriori controle van de overheid mogelijk.

2.4.

Art. 13 § 3 van het besluit van de VLAAMSE EXECUTIEVE dd. 22.05.1991 schendt het artikel 7.4 van de E.E.G. Richtlijn van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (Richtlijn 79/409/EEG) en is eveneens genomen met miskennen van het beginsel van behoorlijk bestuur door gebrek aan motivering.

Het bestreden art. 13 § 3 laat de vernietiging van de HOUTDUIF toe gedurende het ganse jaar. Deze vernietiging bij afwijking wordt toegelaten voor het kultuurland en de bossen over het ganse Vlaamse Gewest.

Zij voorziet in geen enkele beperkende quota.

De mogelijkheid tot afwijking dient volgens de Richtlijn evenwel te worden beperkt in tijd en ruimte en mag er nooit toe leiden dat een soort algeheel wordt uitgeroeid.

Bovendien is niet aangetoond dat de Houtduif belangrijke schade aan de bossen toebrengt. Hierover bestaat geen enkele wetenschappelijke vaststelling.";

3.2.2.1. Overwegende dat zoals hierboven wordt vermeld (supra sub 1.1.) de lidstaten ingevolge artikel 9 kunnen afwijken van de artikelen 5, 6, 7 en 8 van de Richtlijn 79/409/EEG voorzover aan drie groepen voorwaarden is voldaan die in artikel 9 zelf worden beschreven; dat in de zaak 247/85 (Commissie van de Europese Gemeenschappen tegen Koninkrijk België) advocaat-generaal J.L. DA CRUZ VILACA er in zijn conclusie op heeft gewezen dat de op grond van artikel 9 toegestane afwijkingen een uitzonderlijk karakter hebben, en dat de mogelijkheden om op deze bepaling een beroep te doen, steeds eng moeten worden uitgelegd; dat met het oog hierop in artikel 9 de redenen voor een eventuele afwijking worden vermeld en, als uiting van het evenredigheidsbeginsel, de voorwaarde wordt gesteld dat geen andere bevredigende oplossingen voorhanden zijn, zodat de afwijkingen beperkt zijn tot hetgeen strikt noodzakelijk is ter bereiking van het gestelde doel; dat volgens de advocaat-generaal het uitzonderlijke karakter van de op grond van artikel 9 toegestane afwijkingen om een nauwkeurige en omstandige formulering vraagt, die alle elementen weergeeft met behulp waarvan

overeenkomstig artikel 9, alinea 2, kan worden nagegaan of aan de gestelde voorwaarden is voldaan, en welke de omvang van de afwijkende bepalingen is, daar deze beperkt dienen te zijn tot hetgeen strikt noodzakelijk is; dat een fundamenteel vereiste van artikel 9 erin bestaat dat niet alleen de betrokken vogelsoorten en de toepassingsmodaliteiten moeten worden vermeld, maar ook, welke controles zullen worden uitgevoerd en welke autoriteit bevoegd is te verklaren dat aan de gestelde voorwaarden is voldaan en te beslissen welke middelen, installaties of methoden mogen worden aangewend, binnen welke grenzen en door welke personen; dat in zijn arrest van 8 juli 1987 in de zaak 247/85 het Hof van Justitie heeft bevestigd dat een afwijking in de zin van artikel 9 volgens lid 1 van dat artikel betrekking moet hebben op specifieke situaties en op grond van lid 2 moet voldoen aan de aldaar genoemde eisen;

3.2.2.2. Overwegende dat in de bestreden artikelen 10, § 1, en 12 van het besluit van de Vlaamse Executieve van 22 mei 1991 weliswaar bepaald is dat de wilde eend en de houtduif door de houder van het jachtrecht en zijn genodigden mogen worden bejaagd "om belangrijke schade aan gewassen te voorkomen en waar geen andere bevredigende oplossing bestaat"; dat door de bestreden regeling evenwel niet wordt geëist dat een bepaalde overheid moet vaststellen dat er inderdaad geen andere oplossing bestaat vooraleer er tot bejaging kan worden overgegaan; dat er enkel een meldingsplicht van de houder van het jachtrecht bestaat; dat volgens de bestreden artikelen 10, § 1, en 12 de jacht enkel na een eventuele controle van het bestuur en na gemotiveerd advies van het bestuur door de bevoegde Vlaamse minister kan worden verboden; dat het ook zeer de vraag is of de toepassingsmodaliteiten wel voldoen aan de vereisten van artikel 9 van de richtlijn; dat, zoals werd uiteengezet, de afwijkingen op grond van artikel 9 van de richtlijn beperkt moeten blijven tot hetgeen strikt noodzakelijk

is; dat om toelaatbaar te zijn in het kader van artikel 9 de afwijkingen zodanig moeten worden geformuleerd dat de controle van de nationale autoriteiten en van de EG-commissie op de naleving van de toepassingsmodaliteiten praktisch uitvoerbaar is en niet onmogelijk wordt gemaakt; dat aan dat fundamenteel vereiste niet blijkt voldaan; dat er geen garantie bestaat dat de voorwaarden om tot bejaging van de wilde eend en de houtduif over te gaan, zoals bepaald in artikel 10, § 1, en artikel 12, zullen worden nageleefd omdat de regeling van de controle zeer theoretisch is; dat het volstaat dat de houder van het jachtrecht de woudmeester van het Bestuur Natuurbehoud en -ontwikkeling van de provincie verwittigt; dat het dan blijkbaar volstaat dat de houder van het jachtrecht 's morgens een verwittigingsbrief verzendt om 's namiddags met de bejaging te kunnen beginnen; dat ingevolge artikel 13, § 3, van het besluit van de Vlaamse Executieve van 22 mei 1991 beëdigde wachters van de houders van het jachtrecht de houtduif overdag, eventueel zonder jachtverlof, mogen bestrijden, daar waar schade wordt vastgesteld in het gebied waarvoor zij aangesteld zijn; dat ook die bepaling niet voldoet aan de vereisten van artikel 9 van de richtlijn; dat die bepaling geen enkele beperking van omvang of van tijdstip bevat; dat ze toelaat houtduiven te schieten het hele jaar door zonder enige beperking van quotum; dat ook hier geen overheid wordt aangeduid die voorafgaandelijk moet vaststellen dat er inderdaad grote aantallen houtduiven aanwezig zijn die belangrijke schade aan gewassen en bossen toebrengen die op geen andere bevredigende manier kan worden voorkomen; dat ook hier enkel is voorzien in een mogelijkheid van beperking of verbod na melding door de beëdigde wachters; dat de middelen gegrond zijn,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd worden de artikelen 9, § 1, 1°, 10, § 1, 12 en 13, § 3, van het besluit van de Vlaamse Executieve van 22 mei 1991 tot vaststelling van de opening en de sluiting van de jacht voor het seizoen 1991-1992 in het Vlaamse Gewest.

Artikel 2.

Dit arrest zal bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

Artikel 3.

De kosten van het beroep, bepaald op vierduizend frank, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op tweeëntwintig juni 1900 achtennegentig, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	G. BAETEMAN,	eerste voorzitter van
		de Raad van State,
	A. BEIRLAEN,	staatsraad,
	J. SMETS,	staatsraad,
Mevr.	S. VAN AELST,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. VAN AELST.

G. BAETEMAN.